

السنه اروپا و انتشار آن

ترجمه غلام جیلانی خان

اروپا با وجود داشتن ۱۰ میلیون کیلو متر مربع (سیزدهم) حصه سطح مجموعی روی زمین را فرا نگرفته، اما جمعیت آن که عبارت از ۴۶۰ میلیون نفوس است چهارم حصه جمعیت روی زمین میباشد. ازینرو قاره اروپا خیلی پر جمعیت است تعداد موجوده انسانهای کره زمین به ۱۷۰۰ میلیون (۱) بالغ میشود، بدیهی است که این قدر بشر که تعدادشان به میلیونها میرسد بیک زبان متکلم نبوده بلکه تعداد السنه باندازه زیاد و متفاوت است که هیچ فرد قادر بآموختن تمام آنها نیست، بعضی از زبانها زیاد بمرکز منتشر شده و بکعدده کثیری بآن متکلم اند و برخی از زبانها فقط در میان عدده معدودی متداول است که آنهم بواسطه زبان مادری ایشان باقی مانده است اکنون می خواهیم السنه را که جمعیت بزرگی بآن تکلم میکنند و چندی از آنها نیز در اروپا مستعمل میباشند تحت مطالعه قرار دهیم:

لسانهاییکه مقام اولیت زبانا در آن نمودند و از اول متکلمین بآن از ۴۰ میلیون کمتر نمیباشد: چینائی ۳۳۰ - ۴۰۰ میلیون، انگلیسی ۱۵۵ میلیون، روسی ۱۰۰ میلیون، آلمانی زیاده از ۹۰ میلیون، هندوستانی (در حصه شمال هند) ۸۲ میلیون، اسپانوی تقریباً ۷۰ میلیون، جاپانی ۵۷ میلیون، فرانسوی ۴۸ میلیون، بنگالی (در هند) ۴۸ میلیون، ایطالیائی ۴۰ میلیون، با اینها لسان منتشره عربی که ۳۰ میلیون بآن متکلم اند نیز قابل ذکر است.

(۱) این احصائیه در ۱۹۲۸ تا ۱۹۲۹ ترتیب شده «تکرارنده»

در اروپا يك تعداد زياد زبان موجود است که راجع بآنها چیزی نشنیده اید، پنج شعبه (خانواده) لسان با دو لسان مستقل در اروپای کوچک میباشند چنانچه ذیلاً خواهید دید. اکنون میخواهیم راجع بباقی السنه غیر مستقل نظریه داده و در عین زمان از چندین مواضع خارج از اروپا که در آنجاها این السنه منتشر شده ذکرى نهائیم:

خاندان لسان اندو-گرمان که يك حصه بزرگ اروپا را فرا گرفته است باین شعبه تعلق دارد:

۱- یونانی قدیم و جدید (۶ میلیون) لسان تحریری یونانی جدید از یونانی قدیم (ایشن) چندان متفاوت نمی باشد، اما لسان عامه یونانی جدید يك اندازه تغییرات نشان میدهد. مخصوصاً در خزینه لغات آنها (که بسیار لغات سلاوها ترکها و از دیگر لسانها قبول شده) از یونانی قدیم تفاوت دارد.

۲ لسان لاتین:

شما میداید که در زمان سزار و سبیروس، زبان لاتینی در نصف رقبه ایتالیای امر وزه مستعمل نبود، اما در زمان انتشار چکومت رومانی ذریعه عساکر و مخصوصاً بواسطه مستعمرات رومانی لسان لاتینی در حصه زیاد اروپا نشر شد. زبان عساکر و مستعمراتی يك زبان لاتین کلاسیکی نبود، بلکه مثل زبان برلینی و آلمانی عالی فرق کمی در میان داشت که ازین رهگذر به نام بولگیر لاتین باد شده، پس ازین شعبه بولگیر لاتین السنه دیگری موسوم به السنه رومانی شکل کرده است ازین قبیل:

اسپانیائی که در خود اسپانیا تخمیناً از طرف ۲۰ میلیون، در امریکای مرکزی و جنوبی (با استثنای برازیل) زیاد از ۴۵ میلیون بآن متکلم

می باشند ، همچنین در جزایر فلپین (در آن زمان مستعمره اسپانیا و نیز چندین میلیون دیگر در مستعمرات اسپانیا ، پس مجموع متکلمین این لسان تقریباً ۷۰ میلیون میباشند .

کاتالانی در (شرق اسپانیا و بارسلونا) ، پرتوگالی (در پرتوگال همراه جزایر انسور و مادیرا) از ۶ میلیون ، در بر ازیل تخمیباً ۲۵ میلیون (ایتالیائی (تخمیباً ۴۰ میلیون) خارج از ایتالیا ، ایتالیائی های باشندگان جنوبی سوئیس (۳۰۰۰۰۰۰) و همچنین عده زیادی ایتالیائی های مهاجر در اضلاع متحده امریکا و در بر ازیل .

فرانسوی مجموعی ۴۸ میلیون متکلمین . از آن جمله ۳۸ میلیون در خود فرانسه . در بلجیم ۳-۴ میلیون ، در غربی سوئیس ۸۰۰۰۰۰ در الجزایر تخمیباً (۶۸۰۰۰۰۰) ، در کانادا ۶۰۰۰۰۰ ، در انگلستان (عمدتاً آن درین و در اطراف کوئیک) و در جزیره هاییتی ۲۵۰۰۰۰۰ میلیون ، ساکنین جزیره هاییتی اگر چه به لسان موسوم به لسان فرانسوی کری اولی متکلم میباشند ، مگر زبان رسمی و تحریرات آنها بزبان فرانسوی خالص است ، پرو و اتسالی (در جنوب فرانسه) ، رومانی (تقریباً ۱۲ میلیون) ، ریتورومنی (فقط از طرف عده ۵۰۰۰۰۰۰۰ کانتون گراویوندن در سوئیس و در فری اول و نیز در تیروول فرانسوی تکلم میشود)

۳- لسان کلتی

از واقعات تاریخی روم معلوم میشود که کلتها (باینها گالیان نیز تعلق داشتند) زمانی در تمام فرانسه ، ایتالیای شمالی ، بریتانیای کبیر و آئرلند منتشر شده بودند ، پس آنها گالیان لسان بولگیر لاین و کلت های بریتانیای کبیر لسان انگلو ساکسون را برای خود اختیار کردند ، و امروز فقط به لسان منشره کلتی جمعیت هایی

از قبیل ذیل تکلم میکنند :

آیری ، در شهر آزاد آیرلند (تخمیناً ۳ میلیون) ، گالی ، درشت لند (تخمیناً ۲۰۰۰۰۰) ، کمیری در والس (تقریباً ۱ میلیون) بری - سونی در برتاکن فرانسه تخمیناً نیم میلیون) حصه زیاد کلنها باشند گان بریتانیای کبیر و آیرلند بدو زبان متکلم میباشد یعنی آنها لسان انگلیسی را نیز استعمال مینمایند .

۴- لسان کرمانی :

کونی (لسان گوتهای قدیم) آلهانی زبان مادری تخمیناً ۹۰ میلیون از آنجمله تخمیناً هشتاد و نیم میلیون در اروپا و تقریباً ۸ میلیون در اضلاع متحده امریکا مجموع مواضع مربوطه لسان در اروپای مرکزی زیاده تر از ۷۵ میلیون را در بر میگیرد .
تقسیمات متکلمین الهانی :

آلمان ۲۵ و ۶۳ میلیون ، اطریش آلهانی ۵ و ۶۱ میلیون ، سویس ۷ و ۲ میلیون دانزیگ ۳ و ۰ میلیون ، اوکسمبورگ ۲۶ و ۰ میلیون ، فرانس (در الزاس و لوترینسکن) یک و نیم میلیون ، بلجیم ۱۱۵۰۰۰۰ ، ایتالیا ۲۴ و ۰ میلیون ، یوگوسلاویا ۶۵ و ۰ میلیون ، چکوسلوواکی سه و نیم میلیون ، هنگری چهارم حصه میلیون ، رومانی ۹ و ۰ میلیون ، یولند تقریباً ۴ و ۱ میلیون ، در مملکت روسی یک و نیم میلیون (از آنجمله در اطراف و لگا ۴۵۴۰۰۰) ازین تعداد نازلتر در لیتوان ، ایستلند ، لتلند ، فنلند و دنهارک میباشد ، منسوبین الهانی در امریکای جنوبی ، بر ازیل ، ارجن تاین ، شیلی و پارا گوای نیز موجود میباشد ، احتمال میرود در بر ازیل ۴۰۰۰۰۰ و در ارجن تاین ۱۰۰۰۰۰ آلهانی زندگانی داشته باشند . ما باید درین سلسله زبان الهانی یودی را نیز انتخاب نموده داخل نهائیم که عده متکلمین آن فقط به ۸ میلیون باید بالغ شود که بسیاری از آنها در اضلاع متحده امریکا سکونت دارند ، در یولند نیز

۲ میلیون وجود دارند. آلهانی یودی يك تغير زبان قدیم جنوب المان بود که آمیخته با هبرئی و یگان کلمات یو لندی میباشد. الف بای آن نیز با الفبای هبرئی نوشته میشود.

انگلیسی: انگلیسی لسان تخمیناً ۱۵۵ میلیون نفوس انسانها میباشد. از اینها تنها در بریتانیای کبیر و در حصه آئرلند ۴۷ میلیون زندگانی دارند. در کانادا ۶ تا ۷ میلیون، در اضلاع متحده امریکا تخمیناً ۹۵ میلیون، چندین هزار دیگر در مستعمرات امریکائی انگلیسیها (بریتانیا) در استرلیا تخمیناً ۴ تا ۵ میلیون در زبلاند جدید ۱ تا ۲ و در متحده افریقای جنوبی ۱ تا ۵ میلیون. در زندگانی و معاملات روز مره جمهوریت نیکرهای لیبریا هم تخمیناً از ۶۰ تا ۷۰ هزار انسانها بزبان انگلیسی تکلم مینمایند.

طبیعی است که انگلیسیها علاوه بر ممالک فوق در مستعمرات و مملکت هند نیز زندگانی دارند که درین سرزمینها بگنده اهالی آن نیز انگلیسی می دانند. نیدرلندی :-

نیدرلندی نه تنها در نیدرلاند (۶ میلیون) بلکه در بلجیم (از ۳ تا ۴ میلیون) و در مواضع ساحلی فرانسه که در دور و بیش بلجیم واقعست تکلم میشود گفته میتوانیم که بزبان نیدرلندی تخمیناً ۱۱ میلیون انسانها متکلم میباشند.

درین جمله لسان دیگر بنام (افریقا آتش) حساب میشود که این لسان يك قسم لسان تغير داده شده نیدرلندی می باشد که در متحده افریقای جنوبی پهلوی زبان انگلیسی زبان رسمی بشمار میرود. قبلیش هم يك قسم نیدرلندی می باشد اما تحریر و بسیارتر مکامه فلیمنها که در بلجیم سکونت دارند بزبان نیدرلندی میباشد. ایسلاندى (که بزبان قدیم ایسلاند «ادا» نوشته شده) «دینی»

نارویگی (که مجموعی تقریباً ۳۶ میلیون) سویدنی (تخمیناً ۷ میلیون) لسان سویدنی تنها در خود سویدن تقریباً از طرف ۶ میلیون نفوس، در فینلاند از ۳۴۰۰۰۰۰ و در اضلاع متحده امریکا زیاده از یکنیم میلیون انسانها بصورت لسان مادری استعمال می‌شود، در مملکت فینلاند که در زمانهای سابق بازی به سویدن تعلق داشت لسان سویدنی پهلوی لسان ملکی آنها لسان رسمی گفته میشود، مهمترین نسخه جات و مکتوبهای رسمی از قبیل (معاهدات تجارته و غیره) به زبان فینیشی و سویدنی نوشته و منعقد میشود.

فریزی -

این لسان که تنها در سواحل سلیشو یک هولشتین، در مواضع ساحلی ایالت فریزلاند نیدرلاندی و دریگان جزائر آلمانی (از آنجمله جزیره هیلگولاند) و جزائر نیدرلاندی استعمال میشود که نسبتاً به انگلیسی نزدیک میباشد.

۵ لسان بالت - سلاوها

به لسان سلاوی تعلق دارند:

روسی - در روس اروپائی، در سائبریا تا به ترکستان (مجموع ۱۰۰ میلیون) مستعمل است، بسیار نزدیک به این لسان، لسان اوکرائنی میباشد که در خود اوکراین و شرق گالیتسین همچنان طبقه قلبی در چکوسلواکی و در یوگوسلاویا بآن حرف می‌زنند، مجموع (۲۸-۳۰ میلیون) سرببی یا سربو: کرواتی (۱۱ میلیون) بلغاری (تقریباً ۵ میلیون) یولنی (تخمیناً ۲۰ میلیون) چشی (تقریباً ۹ میلیون) که تعداد شاملین لسان سلوواکی که قریب باین لسان میباشد نیز درین تعداد حساب شده. وندی (در شیری و آلد، لیتاوی از ۲ تا ۵-۲ و لیتی که تخمیناً ۴۱ میلیون میباشد شاخه لسان بالت (سلاوها) را تشکیل میکند.

۶ - لسان آلبانی :- که باین لسان تخمیناً يك مليون انسانها تکلم میکنند .

۷ - مادرا اینجا باید لسان کولی را بنا میم . کولی ها تاز ما نیکه یکی از السنه اروپائی را یاد نگرفته اند به همان السنه قدیم که از وطن خود دهند با خود آورده اند * که آن هم يك طریق هندی و در حین حال نیز اند و گرمانی می باشد که بر علاوه اینها با چندین لغات بیکانه نیز آمیخته است * تکلم می نمایند دوین شعبه لسان ، لسان فینی (اوگری) می باشد و باین خاندان تعلق میگیرد هنگری (اصل ماکاری [مجاوری تلفظ میشود]) از ۹-۱۰ میلیون در هنگری در رومانی (زمین بیورگر) ، چکو سلواکی و یوگوسلاویا مستعمل میباشد . فنی (تقریباً ۳ میلیون) ، ایستنی (از يك مليون زیاده تر) ، لایی (در شمال ناروی سویدن و فنلاند) ، چیری میسی و یک عدد دیگر لسانها که در شمال روسی مستعمل است . سوم شعبه لسان ، لسان ترکی می باشد .

ترکی با بعبارت دیگر (ترکی عثمانی) که این لسان در ترک ار و پائی ، در آسیای صغیر یعنی مجموع زیاده از ۱۵ میلیون متکلمین دارد .

خارج ازین لسان یک عدد السنه دیگری که در روسی موجود می باشد و مواضع آن جمهوری سویت روسی را تشکیل میکند که باز ازین جمله با شقیری با ۴۱ میلیون متکلمین و چوواشی و ترکی کریمی مهم بوده و شهرت دارند . سقوط و هبوط مغلها در قرون وسطی به همه کس معلوم می باشد که این سقوط آنها برای اروپا متعلقین لسان شعبه چهارم را بوجود آورده است . در اننای تهاجم مغولها يك جمعیت مختصری کالمیو کہا که به لسان خود با مغولی رابطه داشتند بطرف مغرب رانده شده و در آنجا اقامت گزین شدند که تعداد آنها ۱۲۵۰۰۰۰ بوده در جنوبی دریای ولگا نزد دیک استراخان حیات بسر میبرند .

شعبهٔ لسان سیمتی باسامی نیز باری ذریعهٔ اعراب قرن ۸ تا سنهٔ ۱۲۹۲ از راه اسپانیا با اروپا داخل شده بود. این زمان آثار برجستهٔ ادبیات عربها را بوجود آورده است. همچنان همین زمان نیز درخشان ادبیات قرون وسطی بهود بها در اسپانیا بشامی رود، در اروپا حصهٔ زیاد ادبیات بهودی تخمیناً بعد از سنهٔ ۱۰۰۰ جمع و تدوین شده است.

يك شعبهٔ دیگرى که پیش ما به هیچ يك شعبات السنهٔ ماقبل تعلق ندارد؛ لسان باسکی میباشد که این لسان سبب مداومت لسانهای ای بیرر در اسپانیا و جنوبی فرانسه گردیده است، امروز نیز تخمیناً ۶۰۰۰۰۰ باسک ها وجود دارند. لسان قدیم اتروسکی ایتالیاىی که پس از دریافت پارچه و اسناد قدیمی که جدیداً کشف شده است نزدیک بودن و رابطهٔ داشتن آنرا بالسان لیدی آسیای صغیر ظاهر میسازد. *انتها*

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

